

УДК 338.48-6:7/8(477+438)

Ольга Четирбук

аспірант кафедри туризму,

Львівський державний університет

фізичної культури імені Івана Боберського,

м. Львів

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОМУ ПРИКОРДОННІ

Транскордонне співробітництво відіграє важливу роль у розвитку прикордонних територій України, які стали об'єктом регіональної політики Європейського Союзу. Україна розміщена в центрі європейських транспортних коридорів, що відкриває можливості для міжнародних зв'язків, активізації найбільш результативного залучення прикордонних регіонів України до міжрегіональної та транскордонної співпраці в галузі туризму. Це важливі важелі формування туристичного іміджу України на міжнародному туристичному ринку.

Транскордонне співробітництво в теоретичному плані вивчали зарубіжні та вітчизняні науковці. Зокрема, проблемам транскордонної співпраці присвячені роботи В. Будкіна, О. Вишнякова, О. Гонти (2002), М. Долішнього, С. Дорогунцова, Д. Клімонта (2004), Б. Суховірського, С. Федонюка, Л. Чернюк (2007). Серед зарубіжних учених, які досліджують транскордонне та міжтериторіальне співробітництво, слід назвати С. Банфі, М. Філіппіні, Л. Ханта (2005), К. Лорда, С. Путреву, І. Ші (2008), Е. Кохена, С. Кохена (2012), С. Каусевіча, П. Лінча (2013), Т. Колса, Е. Фенклова, К. Дінана (2013). Вони досліджували основні тенденції регіонального розвитку, узагальнювали досвід діяльності транскордонних об'єднань країн Європи.

Туризм посідає одне з провідних місць у розвитку світового господарства. Щороку дедалі частіше збільшується співпраця між країнами у сфері туризму. Часто сусідні країни розробляють і впроваджують нові напрями розвитку туристичної індустрії. Особливе місце у співпраці України з сусідніми державами відводиться Польщі,

яка одним із найбільших стратегічних партнерів на європейському континенті [3].

Поглиблення транскордонного співробітництва між Україною та Польщею відкриває нові можливості для активізації туристичної діяльності на території України й підвищення конкурентоспроможності туристичних продуктів країни. Завдяки об'єднанню зусиль та мобілізації природо-ресурсного потенціалу сусідніх територій наша держава зможе підвищити рівень туристичної інфраструктури [4].

У 2004 р. Україна та Польща посіли 14-те і 15-те місця у рейтингу країн-дестинацій міжнародного туризму. Україна та Польща – не лише сусіди, а й належать до Центрально-Східного Європейського туристичного субрегіону, який виокремлює Всесвітня туристична організація відповідно до принципу регіональної єдності (континуальності) та особливостей пропозиції турпродукту. У цьому субрегіоні напрями та темпи суспільних реформ були відмінні відповідно до внутрішніх умов кожної країни, тому й рівень соціально-економічного розвитку, а отже, й рівень розвитку національної індустрії туризму також різняться. Зокрема, в Україні лейтмотивом суспільних реформ були відхід від радянського минулого, розбудова незалежної держави на ринкових економічних засадах, укорінення демократії. Польща належить до тих країн постсоціалістичного простору, в яких уже завершені процеси перебудови економіки на ринкових засадах і які є повноправними членами Європейського співтовариства [1].

Якщо розглядати особливості розвитку туризму в Україні та Польщі, то можна ствердити, що туристична політика Польщі спрямована на удосконалення системи внутрішнього та міжнародного туризму завдяки створенню привабливого туристичного іміджу країни в світі, розвитку інфраструктури, збільшенню уваги до збереження культурної спадщини країни. Активна участь Польщі в європейських виставкових заходах має на меті просування традиційного туристичного продукту (активний відпочинок і розваги, культурний, екскурсійний і спортивний туризм) та дещо нового сільського туризму. Польський турпродукт розрахований на активний споживчий віковий сегмент (30–50 років) та розширення пропозиції в сегменті «третього віку». До позитивних чинників збільшення доступності польського турпродукту можна зарахувати розвиток інфраструктури, особливо авіа- та залізничних

перевезень. Водночас саме деякі недоліки інфраструктури та недостатній рівень гарантування безпеки туристів ускладнюють конкурентні позиції країни на європейському ринку. Розвиток туристичної та курортної галузей в Україні впродовж останніх років характеризується позитивною та сталою динамікою. Створення нового іміджу турпродукту, конкурентоспроможного як у середині країни, так і за кордоном, комплексний підхід до розвитку туризму та курортів на регіональному рівні, підтримка розвитку малого та середнього бізнесу в туристичній сфері зумовили неухильне зростання кількості туристів і обсягів наданих їм послуг [1].

Сьогодні експерти зазначають, що українсько-польське транскордонне співробітництво переважно відбувається в межах єврорегіонів, діяльність яких зосереджена на проектах регіонального розвитку [5]. Також діє польсько-українська стратегія транскордонного розвитку. Стратегія визначає завдання і напрями співпраці польсько-українського транскордонного регіону у соціальній, екологічній та туристично-культурній сферах [3].

У 2002 р. було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України про «Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та єврорегіонів», а в 2004 році – Закон України «Про транскордонне співробітництво».

Прикордонну співпрацю підтримують програми допомоги Європейського Союзу, наприклад, INTERREG II, а також CROSS-BORDER (у програмі PHARE) [4].

Ми провели експертне оцінювання в межах Ярмарку рекреаційного туризму у місті Львові. Відібрали 9 фахівців – експертів (керівників) з питань транскордонного співробітництва у сфері туризму. Було запропоновано декілька запитань, щодо сучасного стану туристичної інфраструктури українського прикордоння, відповіді на які вони оцінювали за 5-бальною шкалою (1 бал – низький, 2 бали – нижчий за середній, 3 бали – середній, 4 бали – вищий за середній, 5 балів – високий рівень).

Рівень сучасного стану туристичної інфраструктури українсько-польського прикордоння 53% експертів визначили як вищий за середній. Це позитивний показник, який свідчить про те, що співпраця між сусідніми країнами все ж відбувається. Жоден з експертів не позначив низькою оцінкою це запитання, тому низький рівень становить 0%.

Балами, що нижчий за середній та високий оцінили 7% експертів та 33% – середнім балом. Можливо, співпраця ще не досягла належного рівня, проте вживають заходи, які допоможуть дещо підвищити цей показник [2].

Транскордонне співробітництво можна вважати вагомою основою для співпраці у розвитку туризму між країнами: співпраця туристичних організацій, обмін туристичною інформацією, надання допомоги в підготовці спільних проектів у межах міжнародних програм. Також варто зазначити, що туризм є важливим чинником впливу на суспільні відносини, взаємини між народами у контексті входження України до європейського культурного простору. Тож транскордонне співробітництво між Україною та Польщею є важливим елементом для розвитку туризму загалом.

Список використаних джерел

1. Географічні аспекти розвитку туризму (на прикладі України та Польщі) : монографія / В. Г. Явкін, В. П. Руденко, В. М. Андрейчук, О. Д. Король [та ін.] – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. – 344 с.
2. Засадко В. В. Транскордонне співробітництво України: тенденції, проблеми та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Засадко. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009
3. Підгрушний Г. П. Територіальна організація транскордонного простору: постановка проблеми та практичне значення дослідження / Г. П. Підгрушний // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення : зб. наук. пр. – Херсон : ПП Вишемирский, 2009. – С. 374–377.
4. Програма транскордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна» на 2007–2013 рр. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pl-by-ua.eu/ua>